

Handlingsplan 2012

Handlingsplan 2012

2012

Handlingsplan 2012

© 2011 Danmarks Evalueringsinstitut

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævnens anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger.

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN 978-87-7958-638-3

Indhold

1	Indledning	5
2	Dagtilbud for børn	6
3	Grundskole	8
4	Ungdomsuddannelse	9
5	Videregående uddannelse	11
6	Voksen- og efteruddannelse	12
7	Tværgående projekter	14
8	Internationale netværk	17
9	Oversigt over projekter	20

1 Indledning

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har hermed glæden af at kunne præsentere sin handlingsplan for 2012. Handlingsplanen er behandlet af EVA's bestyrelse og repræsentantskab.

Handlingsplanen beskriver instituttets arbejdsprogram for det kommende år og har til formål at give vores interessenter samt skoler, institutioner og andre interesserede et indblik i vores kommende projekter og den sammenhæng de indgår i. I lighed med tidligere år igangsætter vi i 2012 projekter både på dagtilbudsområdet og på alle uddannelsesområder – fra grundskole over ungdomsuddannelse og videregående uddannelse til voksen- og efteruddannelse.

Ud over de projekter som fremgår af handlingsplanen, har vi en række faste opgaver, herunder SU-vurderinger for Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, arbejdsmiljøvurderinger for Arbejdstilsynet og vurderinger af kurser og uddannelser for udlændinge for Integrationsministeriet. Vi gennemfører derudover rekvirerede opgaver som indtægtsdækket virksomhed. På vores hjemmeside kan du læse mere om de rådgivningsopgaver og konsulenttydelser vi påtager os.

Vi får gennem evalueringerne stor indsigt i hvordan institutioner og skoler håndterer de aktuelle problemstillinger der er i fokus i de enkelte projekter. Når projekterne lægges ved siden af hinanden, bliver der tale om en omfattende viden om en række af tidens centrale pædagogiske og uddannelsespolitiske temaer som er fælles for flere af niveauerne fra dagtilbud og grundskole over ungdomsuddannelse og videregående uddannelse til voksen- og efteruddannelse. Denne viden vil vi gerne opsamle, forædle og give tilbage i en form som er både nyttig og umiddelbart brugbar for skolerne og institutionerne.

I 2012 fortsætter vi derfor arbejdet med fire tværgående temaer inden for hvilke vi udvikler, udveksler og formidler viden på tværs af uddannelsesområderne. Dermed afdækker vi de generelle og tværgående konklusioner om et givent tema som kan udtrækkes af vores tidligere rapporter og evt. af andres undersøgelser og erfaringer. For hvert tema vil vi fortsat formidle resultaterne i notater og artikler, eller vi vil arrangere seminarer, gåhjemmøder eller lignende som aktivt inddrager relevante interessentgrupper og enkeltpersoner.

I handlingsplanen beskriver vi også de internationale netværk vi i 2012 i særlig grad prioriterer at deltage i. Netværksdeltagelsen bidrager til at styrke vores position som nationalt videnscenter for international udvikling. Ud over at bidrage til den internationale udvikling inden for kvalitetsarbejde i uddannelsessystemet giver vores deltagelse i internationale netværk mulighed for at kvalificere og perspektivere de nationale indsatser og faglige debatter.

Sidst i handlingsplanen findes en oversigt over projekter som indgår i denne og den forrige handlingsplan. Yderligere oplysninger om tidligere projekter og publikationer findes på vores hjemmeside, www.eva.dk.

Ane Arnth Jensen
Formand

Agi Csonka
Direktør

2 Dagtilbud for børn

Følgende projekter blev sat i gang på dagtilbudsområdet med handlingsplanen for 2011:

- Betydningen af arbejdet med pædagogiske læreplaner
- Sprogvurderingspraksis efter ny lovgivning
- Erfaringer med metafortællinger – et redskab i projektet *Faglige kvalitetsoplysninger*
- Erfaringer med ledelsesstrukturer på dagtilbudsområdet efter strukturreformen
- Skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet
- Årsrapporten *Bakspejlet* og webartikler.

Følgende to projekter videreføres i 2012:

Skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet

I de seneste fem år har et samarbejde mellem EVA og Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) resulteret i en årlig kortlægning og kvalitetsvurdering af den skandinaviske forskning på dagtilbudsområdet. I 2009 tilsluttede Kunnskapsdepartementet i Norge sig projektet, og i 2010 sluttede også Skolverket i Sverige sig til. Ved udgangen af 2011 vil forskning fra årene 2006-10 være kortlagt og vurderet. I 2011 blev samarbejdet udvidet med etablering af en skandinavisk database som giver overblik over og gør det muligt at søge målrettet i den kortlagte og kvalitetsvurderede forskning. I 2012 vil udviklingen og formidlingen af databasen være i fokus, samtidig med at dagtilbudsforskning publiceret i 2011 vil blive kortlagt og vurderet.

Formålet med kortlægningen er at skabe et overblik over god skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet og at gøre forskningen mere tilgængelig for praktikere og interessenter på området. Parallelt med dette formål bidrager forskningskortlægningen og -vurderingen desuden til at skabe et overblik over den aktuelle pædagogiske forskning som kan danne grundlag for beslutninger om fremtidige forskningssatsninger.

Årsrapporten *Bakspejlet* og webartikler

Vi har i de seneste fire år udgivet magasinet *Bakspejlet*, og det vil vi fortsætte med i 2012. *Bakspejlet* formidler udvalgte resultater af den årlige forskningskortlægning og viden om vores evalueringer og undersøgelser på en inspirerende og handlingsrettet måde. Resultaterne formidles i kombination med praksiserfaringer fra dagtilbud. Magasinet henvender sig til ledere og pædagogisk personale på dagtilbudsområdet. Formålet med magasinet er at bidrage til en stærkere vidensbasering af det pædagogiske arbejde på dagtilbudsområdet.

Der publiceres desuden fire webartikler med udgangspunkt i forskningskortlægningen og -vurderingen. Også webartiklerne henvender sig til ledere og pædagoger på dagtilbudsområdet. De offentliggøres på EVA's hjemmeside, og det er muligt at abonnere på artiklerne.

Med handlingsplanen for 2012 sætter vi desuden følgende nye projekter i gang:

Erfaringsopsamling på fortællende dokumentation

Vi udviklede i 2010 redskabet *Fortællinger og evalueringsfællesskaber om børns sproglige udvikling* til projektet *Faglige kvalitetsoplysninger*. Redskabet er kvalitativt i sin tilgang til dokumentation, og målet er at fastholde kompleksiteten i og konteksten for børns sproglige læring. Redskabet understøtter udviklingsorienterede dialoger om kvalitet i pædagogiske og kommunale dialogfora – også kaldet evalueringsfællesskaber. I det kommunale evalueringsfællesskab bringes fortællinger fra institutionerne ind i en politisk og administrativ sammenhæng hvor der skabes en fælles viden om kvaliteten på dagtilbudsområdet.

En række kommuner anvender allerede fortællende dokumentation, og projektet vil tage udgangspunkt i eksisterende erfaringer med at anvende fortællinger som udviklingsredskab på dagtilbudsområdet. Her vil vi etablere et erfaringsfællesskab og i samarbejde med institutioner og kommuner udforske hvordan de anvender fortællinger i politisk og administrativ sammenhæng. Formålet med projektet er at få erfaringer med fortællinger som led i kvalitetsudvikling på dagtilbudsområdet – erfaringer som institutioner og kommuner vil kunne drage nytte af.

Projektet vil være anvendeligt for institutioner og kommuner der arbejder med fortællinger som led i kommunens kvalitetsudvikling. Kommunerne vil endvidere kunne bruge erfaringsfællesskabet i deres arbejde med at skabe meningsfulde data i en styringssammenhæng.

Sprogvurderinger af treårige

Siden 2007 har kommunerne været forpligtigede til at foretage sprogvurderinger af børn omkring treårsalderen og tilbyde evt. opfølgende sprogstimulerende aktiviteter. Fra 2007 til 2010 var kommunerne forpligtede til at foretage sprogvurdering af alle treårige børn. I 2010 blev dagtilbudsloven ændret så kommunernes forpligtigelse nu kun gælder hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold der giver formodning om at barnet kan have behov for sprogstimulering. Vi har siden 2007 fulgt kommunernes arbejde med at tilbyde sprogvurderinger og sprogstimulerende aktiviteter til børn i treårsalderen.

Vi vil ligesom i 2009 og 2010 gennemføre en registerbaseret undersøgelse af hvor mange børn der bliver sprogvurderet, af resultaterne af de gennemførte sprogvurderinger mv. Resultatet af undersøgelsen vil give centrale aktører på dagtilbudsområdet et overblik over kommunernes sprogvurderingspraksis og give de enkelte kommuner mulighed for at spejle egen praksis i et landsdækkende billede.

Inklusion i praksis

Flere af landets kommuner har i de seneste år arbejdet målrettet med at udvikle inkluderende pædagogiske indsatser for børn i dagtilbud i udsatte positioner så flest mulige børn sikres adgang til en udvikling inden for almenområdet. Inklusion på dagtilbudsområdet handler både om at undgå segregering af børn i specialtilbud og om at modvirke ekskluderende adfærd i dagtilbudene.

Bestræbelsen bunder i såvel etiske som økonomiske og pædagogiske incitamenter. Etiske fordi Danmark er forpligtet af Salamanca-erklæringens hensigt om at give børn lige muligheder for at få adgang til de samfundsmæssige fællesskaber. Økonomiske fordi omfanget af visitering til specialområdet i Danmark i modsætning til de øvrige nordiske lande stiger kraftigt med et øget kommunalt og nationalt udgiftsniveau til følge. Endelig er det pædagogiske incitament at en tidlig indsats der støtter børns evne til at indgå i fællesskaber, giver børn de bedste udviklingsmuligheder.

Undersøgelsens formål er at afdække forskellige tilgange til arbejdet med inklusion – hvordan arbejder konkrete dagtilbud med inklusion i deres pædagogiske praksis, og hvordan har kommuner og dagtilbud organiseret sig i forhold til en systematisk inklusionsindsats? For at komme tættere på indsatser der leder til inklusion, gennemføres casestudier i et antal institutioner. Studierne vil basere sig dels på interview med centrale aktører om deres erfaringer med at implementere en inkluderende pædagogik, dels på observationer af konkrete, sammenlignelige situationer, fx strukturerede perioder som frokstsituationen og ikke-strukturerede perioder som overgange mellem frokost og legeplads, for at se hvordan der arbejdes med inklusion i praksis.

Derudover skal undersøgelsen af inklusionsindsatsen også give et kvantitativt overbliksbillede af forskellige inklusionsindsatser og -tilgange. Sigtet med denne del af undersøgelsen er at få indsigt i hvor udbredte forskellige indsatser og tilgange er i kommuner og dagtilbud.

Samlet set vil undersøgelsen give politikere, forvaltninger og praktikere et bedre grundlag for at implementere inklusionsarbejde.

3 Grundskole

Med handlingsplanen for 2011 blev der efter aftale med formandskabet for Skolerådet sat følgende projekter i gang på grundskoleområdet:

- Evaluering af folkeskolens 10. klasse
- Undersøgelse af skolens indsatser for inklusion
- Undersøgelse af det gode skole-hjem-samarbejde.

Følgende projekter sættes i gang i 2012 efter aftale med formandskabet for Skolerådet:

- Hvordan kan specialklasserækker medføre inklusion og synergi?
- Lærernes brug af Fælles Mål
- Sprogvurderinger og opfølgende indsatser i børnehaveklassen.

Følgende projekt blev sat i gang på eget initiativ i 2009. Det fortsatte i 2010 og 2011 og videreføres også i 2012:

EVA-dag for alle kommuner

Folkeskoler og kommunale forvaltninger er i de senere år blevet stillet over for en række nye krav om evaluering og kvalitetsudvikling af deres praksis. Vi oplever at der blandt både skoler og forvaltninger er større behov for at få kendskab til resultater af EVA's projekter og viden om evaluering end det der kan opfyldes gennem skriftlige publikationer.

I 2012 tilbyder vi – ligesom i 2009, 2010 og 2011 – hver kommune at deltage i en EVA-dag med fokus på folkeskoleområdet. Dagen er en direkte og meget konkret måde at formidle den viden på som vi opbygger gennem vores projekter på området, og den bidrager til at denne viden anvendes til at udvikle kvaliteten i den enkelte kommunes skolevæsen.

Vi tilrettelægger dagen sammen med den enkelte kommune med udgangspunkt i de specifikke behov kommunen har. Målgruppen for EVA-dagen kan dermed være pædagogiske konsulenter, skoleledere, skolebestyrelsesmedlemmer, udvalgte skoler med et særligt behov mv.

Desuden sætter vi på eget initiativ følgende nye projekt i gang i 2012:

Et magasin for grundskolen

Lærere oplever løbende at mangle fagligt input, og det kan være svært at finde tid til at udvælge og læse det nødvendige i en travl hverdag. Samtidig viser ny forskning at lærerens kompetencer, herunder bl.a. lærerens løbende professionelle udvikling, er en af de vigtigste faktorer for elevers læring i grundskolen.

Vi har gode erfaringer med magasiner på andre områder, fx dagtilbud for børn, voksen- og efteruddannelse og Gymnasieområdet. I 2012 lancerer vi et magasin henvendt til grundskolen. Formålet med magasinet er at formidle den nyeste viden på området og give et overblik over eksisterende viden. Det kan for eksempel være resultaterne af vores aktuelle undersøgelser, skandinaviske forskningsresultater og en forskningsoversigt over valid skandinavisk grundskoleforskning inden for inklusion, eventuelt med særlig fokus på lærerkompetencer.

Magasinet skal give relevant viden tilpasset målgruppen. Målgruppen er lærere og ledere som skal inspireres til at opsøge yderligere viden. Derved skal magasinet bidrage til stærkere vidensbaseret af lærernes arbejde og til at styrke den faglige dialog og udviklingen på skolerne.

4 Ungdomsuddannelse

Følgende projekter blev sat i gang på området med handlingsplanen for 2011:

- Ledelse i det almene gymnasium
- Erhvervsuddannelsernes hovedforløb
- Effekten af skolepraktik i erhvervsuddannelserne.

Desuden fortsatte følgende projekt som blev igangsat i 2009. Det fortsætter også i 2012:

Effekter af gymnasireformen

I 2012 fortsætter vi undersøgelsen af effekterne af gymnasireformen fra 2005. Projektet undersøger reformens mulige indflydelse på studenternes studievalg, studie gennemførelse og resultater. Gennem en årrække følger vi ved hjælp af registerdata to årgange, én årgang som har fulgt den gamle gymnasieordning, og én som har fulgt den nye gymnasieordning, og ser på de to årganges studiemønstre på videregående uddannelser. De første resultater af undersøgelsen af studenternes studievalg og studiestart vil kunne offentliggøres i 2012.

Med handlingsplanen for 2012 sætter vi desuden følgende nye projekter i gang:

Veje og omveje i uddannelsessystemet

Gennem de senere år har en stigende andel af afgangseleverne i grundskolen valgt en gymnasial uddannelse frem for en erhvervsuddannelse. Samtidig viser tilgængelige data at en forholdsvis stor andel af de elever der har afsluttet en gymnasial uddannelse, ikke benytter sig af deres eksamen i overensstemmelse med dens studieforbere sigte – enten fordi de efterfølgende tager en erhvervsuddannelse i stedet for en videregående uddannelse, eller fordi de slet ikke kommer i gang med en uddannelse efter deres eksamen. Disse unge får således enten en dobbelt ungdomsuddannelse eller ingen kompetencegivende uddannelse. Begge dele er uheldigt ud fra en samfundsmæssig betragtning, og det bidrager ikke til at opfylde målsætningen om at 50 % af en årgang skal gennemføre en videregående uddannelse.

Formålet med projektet er at opnå en forståelse af disse unges valg og vurdere hvilke forhold der har betydning for deres forløb. Med udgangspunkt i en registerbaseret undersøgelse identificeres de grupper der efter deres gymnasiale eksamen vælger en erhvervsuddannelse, eller som slet ikke kommer i gang med en uddannelse. Projektet sætter fokus på de unges veje og valg efter at de har gennemført en gymnasial uddannelse.

Projektet skal frembringe ny viden om de unges veje efter de gymnasiale ungdomsuddannelser og være debatskabende gennem en vurdering af det nuværende system af ungdomsuddannelser med en meget tydelig opdeling i henholdsvis erhvervskompetence- og studiekompetencegivende ungdomsuddannelser.

Eksamens- og prøveformer på de gymnasiale uddannelser

Med gymnasireformen fra 2005 er paletten af prøveformer udvidet, og prøveformerne ændret. Prøveformerne skal dels afspejle indholdsmæssige ændringer, herunder overgangen fra indholdsstyring til målstyring, dels forberede eleverne på de prøveformer de vil møde på videregående uddannelser. Fælles for flere prøver er at eleverne har mulighed for – i forbindelse med udarbejdelse af projekter eller i forbindelse med forberedelse til en mundtlig prøve – at søge hjælp og vejledning uden for skolen. Dette har skabt bekymring for om gymnasireformen herigennem bidrager til en social skævvridning.

Formålet er at evaluere om intentionerne med prøve- og eksamenssystemet på de gymnasiale uddannelser bliver opfyldt med den nuværende udformning af prøverne, herunder om der i forhold til uddannelsens formål er en hensigtsmæssig variation og fordeling mellem forskellige prøveformer. Desuden skal evalueringen identificere eventuelle utilsigtede konsekvenser af prøvesystemet, fx social skævvridning, eller uhensigtsmæssig vægtning af mål og kernestof i undervisningen.

Evalueringen skal give viden der kan bruges i skolernes lokale tilrettelæggelse af prøverne og i en eventuel justering eller præcisering af de centralt fastsatte prøve- og eksamensbekendtgørelser.

Undervisningsdifferentiering på erhvervsuddannelserne

For at nå 95-procent-målsætningen er det vigtigt at der på erhvervsuddannelserne er attraktive tilbud der udfordrer og fastholder alle elever. Ifølge lov om erhvervsuddannelser skal der ved undervisningens tilrettelæggelse tages hensyn til elevernes ønsker og tilstræbes den differentiering af undervisningen som en hensyntagen til elevernes forudsætninger og interesser tilsiger (§ 28), og bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser fastslår at undervisningen skal tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og behov (§ 57, stk. 2). Grundforløbspakker, eux m.m. er centrale tiltag der skal bidrage til at løfte denne opgave, men undervisningsdifferentiering er også den enkelte skoles og den enkelte lærers måde at sikre udfordringer til alle elever på i undervisningssituationen. Fra vores undersøgelse af emnet i grundskolen (2010) ved vi at undervisningsdifferentiering ofte er op til den enkelte lærer, hvilket medfører at det er meget personafhængigt i hvilken grad og hvordan undervisningsdifferentieringen foregår.

Undervisningsdifferentiering forstås som et princip hvor eleverne er samlet og undervisningssituationen tilpasses med forskellige midler. Undersøgelsen vil sætte fokus på hvordan princippet om undervisningsdifferentiering udmøntes på forskellig måde. Der vil blive udvalgt skoler som allerede gør 'noget' for at understøtte lærerne i deres arbejde med undervisningsdifferentiering, fx arbejder målrettet med realkompetencevurderingerne og elevernes uddannelsesplaner eller med en eksplicit pædagogisk model.

Vi ønsker at sætte fokus på hvilke strukturer der er på skolerne til at understøtte lærernes arbejde med at differentiere undervisningen. Formålet med undersøgelsen er at give erhvervsskolerne inspiration til deres arbejde med undervisningsdifferentiering. Projektets målgruppe er lærere, uddannelsesledere og direktører på erhvervsskolerne der ønsker inspiration til deres pædagogiske arbejde.

5 Videregående uddannelse

Følgende projekter blev sat i gang på området med handlingsplanen for 2011:

- Undersøgelse af udviklingsbaseret praksis
- Undersøgelse af akkrediteringernes sammenhæng med institutionernes kvalitetsarbejde.

Ud over projekterne i handlingsplanen har vi siden 2008 gennemført akkrediteringsvurderinger på erhvervsakademi- og professionsbachelorniveau af såvel eksisterende uddannelser som nye uddannelser og udbud.

Arbejdet med akkrediteringerne fortsætter i 2012, og med handlingsplanen for 2012 sætter vi derudover følgende projekter i gang:

Uddannelsesinstitutionernes arbejde med ECTS-point

Med Bologna-processen er der indført ECTS-point på alle videregående uddannelser. ECTS-point er et mål for den studerendes forventede arbejdsbelastning på et givent kursus eller uddannelsesforløb. Der mangler samlet viden om hvordan de danske institutioner arbejder med at fastlægge antallet af ECTS-point for et forløb, og om der på tværs af uddannelserne er et ensartet forhold mellem antallet af ECTS-point og den reelle arbejdsbelastning.

Formålet med projektet er dobbelt: for det første at undersøge og vurdere hvordan videregående uddannelsesinstitutioner arbejder med at fastlægge ECTS-pointene for de forskellige uddannelseselementer, og hvordan de kvalitetssikrer dette arbejde, og for det andet at afdække de studerendes arbejdsbyrde ved et givent antal ECTS-point for derved at undersøge om der er forskelle mellem uddannelserne.

Projektet vil kunne bruges til at skabe et unikt overblik over det reelle forhold mellem ECTS-point og arbejdsbyrde på tværs af institutioner og uddannelser i Danmark. EVA vil forsøge at sammenligne praksis både på forskellige uddannelser og på de samme uddannelser udbudt på forskellige institutioner, og vi vil også perspektivere med udenlandske erfaringer. Projektet vil bidrage til at kvalificere uddannelsesinstitutionernes arbejde med ECTS-point.

Virtuelle uddannelsesforløb

Mange erhvervsakademier og professionshøjskoler udbyder i dag ordinære uddannelser som virtuelle uddannelsesforløb, enten som uddannelsesdele eller hele uddannelsesforløb, så den studerende kan blive fx sygeplejerske eller lærer gennem et virtuelt forløb.

Formålet med evalueringen er at undersøge og vurdere de særlige styrker og svagheder der er forbundet med virtuelle uddannelsesforløb, og give anbefalinger til udvikling og forbedring. Projektet vil derfor tage udgangspunkt i institutioners praksis med at tilbyde virtuelle uddannelsesforløb og vil identificere og undersøge centrale problemstillinger som fx kan vedrøre studiefleksibilitet, underviserkompetencer, undervisningsformer og kommunikation.

Projektet vil skabe overblik over virtuelle uddannelsesforløbs særlige karakter, muligheder og udfordringer på erhvervs- og professionsuddannelserne, og projektet er derfor relevant for nuværende og potentielle udbydere af virtuelle uddannelsesforløb og andre med interesse for området. Projektet vil desuden give viden som kan bruges til at kvalificere vores kvalitetssikring af virtuelle uddannelsesforløb yderligere.

6 Voksen- og efteruddannelse

Følgende projekter blev sat i gang på området med handlingsplanen for 2011:

- Evaluering af voksen- og efteruddannelsescentre (VEU-centre)
- AMU som springbræt til fortsat uddannelse
- Lederuddannelsers betydning for ledelsespraksis.

I 2012 fortsætter projektet om VEU-centre:

Evaluering af voksen- og efteruddannelsescentre (VEU-centre)

Evalueringen blev igangsat med handlingsplanen for 2010 og løber frem til foråret 2012. Der er oprettet 13 VEU-centre som skal medvirke til at styrke kvaliteten og effekten af den grundlæggende erhvervsrettede og almene voksen- og efteruddannelsesindsats. Herudover skal VEU-centrene skabe en forenklet indgang for virksomheder og borgere til det samlede voksen- og efteruddannelsesudbud. Endelig får VEU-centrene en koordinerende rolle i forhold til virksomhedsopsøgende arbejde, markedsføring og analyser på området. VEU-centrene er altså en helt ny organisatorisk struktur hvor institutioner der udbyder voksen- og efteruddannelse inden for et bestemt geografisk område, skal arbejde sammen om en række opgaver.

Vi har fulgt de nye VEU-centre siden deres begyndelse i 2010 med det formål at bidrage til løbende udvikling og kvalificering af deres arbejde og for at vurdere om de politiske intentioner i lovgivningen om VEU-centrenes oprettelse opfyldes.

Den samlede evaluering afsluttes og offentliggøres i foråret 2012 i en rapport med en erfaringsopsamling på tværs af centrene. Rapporten kan danne grundlag for den politiske opfølgning på lovgivningen om VEU-centre og vil samtidig give inspiration til det fortsatte udviklingsarbejde.

Med handlingsplanen for 2012 sætter vi desuden følgende nye projekter i gang:

AMU for flygtninge og indvandrere – indsats og barrierer for deltagelse

AMU's tilbud til flygtninge og indvandrere sigter mod at være fleksible. Tilbuddene henvender sig til ledige såvel som til folk i beskæftigelse. Det er muligt at sammensætte både korte og lange forløb til den enkelte deltager, kombinere med danskundervisning, indlægge praktik osv. Alligevel er flygtninge og indvandreres deltagelse i og gennemførelse af AMU-kurser relativt lav sammenlignet med etniske danskere. Især flygtninge og indvandrere som er ledige, benytter ikke AMU.

Hvad skal der til for at flygtninge og indvandrere i højere grad gør brug af AMU? Hvor er det deltagelsen støder på grund, og hvilke indsatser kan fremme flygtninge og indvandreres uddannelse via AMU?

Projektets formål er at vurdere AMU-udbydernes indsats for at tiltrække og fastholde flygtninge og indvandrere. Ved at identificere udbydere som i særlig grad har succes med at tilrettelægge deres undervisning for den pågældende gruppe, drages de gode eksempler frem, og det anskueliggøres hvilke aktiviteter og vilkår der bidrager positivt til processen.

Projektet vil udstyre AMU-udbyderne med viden de kan benytte til at tilrettelægge udbud og undervisning for flygtninge og indvandrere. Derudover vil projektet have relevans for jobcentre og kommuner som er afgørende medspillere i indsatsen for at øge og udvikle en kvalificeret arbejds-

styrke. Undervisningsministeriet vil desuden få input til sit løbende arbejde med at styrke flygtninge og indvandreres brug af AMU.

VEU-centre og vækst

Finanskrisen har forstærket en udvikling hen imod produktivitetstab og lav vækst i Danmark. Overordnet er Danmark rykket fra en placering som et af de fem rigeste lande i OECD i 1998 til at være på en 11.-plads i 2008 målt på BNP pr. indbygger.

Danske Regioner vurderer at der i kølvandet på krisen er brug for en massiv videreuddannelses- og omskolingsstrategi. I deres nationale vækstplan anbefaler de at VEU-centrene i tæt samarbejde med regionsråd og regionale vækstfora koordinerer en efteruddannelsesindsats der målrettes ledige og ledighedstruede medarbejdere.

Undervisningsministeriet har samtidig stillet krav om at VEU-centrene skal skabe synergi gennem strategiske samarbejder med vækstfora, jobcentre og beskæftigelsesråd. De foreløbige erfaringer fra vores igangværende evaluering af centrene tyder imidlertid på at de har svært ved at løfte opgaven.

Formålet med evalueringen er at undersøge og vurdere hvordan VEU-centrene i det strategiske samarbejde med vækstfora, jobcentre og de regionale beskæftigelsesråd arbejder med at fremme økonomisk vækst gennem efter- og videreuddannelse. Hvilken særlig rolle har VEU-centrene i dette samarbejde, og hvad kan de særligt bidrage med?

En evaluering af centrenes samarbejde med vækstfora, jobcentre og beskæftigelsesråd sigter mod at identificere både *best practice* og barrierer for samarbejdet. På den baggrund vil der blive udviklet konkrete og handlingsorienterede anbefalinger til hvordan efter- og videreuddannelse kan spille en større rolle i de regionale indsatser for øget vækst.

7 Tværgående projekter

Følgende tværgående projekter blev sat i gang med handlingsplanen for 2011:

- Skoleparathed
- Udfordringer til alle
- Fastholdelse og frafald
- Metoder til evaluering af uddannelse og undervisning
- Organisation, ledelse og vidensdeling i pædagogiske institutioner.

Følgende projekter fortsætter i 2012:

Udfordringer til alle

Uddannelsessystemets evne til at møde alle elever og studerende med passende udfordringer og hensyntagen til individuelle behov er løbende til debat. Spørgsmålene drejer sig både om hvorvidt undervisningen er tilstrækkelig differentieret, om i hvor høj grad man skal tilbyde specialundervisning, og om hvorvidt elever med gode faglige forudsætninger får den nødvendige opmærksomhed.

Vi har gennemført en række projekter om dette tema og vil fortsat gøre det, fx evaluering af undervisningsdifferentiering i folkeskolen, evaluering af indsatser for at modvirke negativ social arv og undersøgelse af erhvervsuddannelsernes tilbud til elever med gode forudsætninger for uddannelse.

Vi fokuserer bl.a. på erfaringer med at give udfordringer til fagligt stærke elever. I efteråret 2011 arrangerer vi et seminar som aktivt inddrager relevante interessentgrupper og enkeltpersoner – og vi fortsætter arbejdet i 2012.

Fastholdelse og frafald

Regeringens målsætning om at 95 % af en årgang skal have en ungdomsuddannelse og 50 % en videregående uddannelse, har bidraget til stor opmærksomhed om unges afbrydelse af deres uddannelse før tiden. Erhvervsskoler, gymnasier, erhvervsakademier og professionshøjskoler tager løbende forskellige initiativer til at fastholde de unge og minimere frafaldet.

Vi har løbende beskæftiget os med fastholdelse og frafald som et væsentligt tema i uddannelsesdebatten. I 2010 gennemførte vi fx en undersøgelse af de videregående institutioners indsatser for at fastholde studerende, og vi har igennem flere år analyseret handlingsplaner for øget gennemførelse på erhvervsuddannelserne (EUD).

Vi syntetiserer erfaringerne med fastholdelse og frafald på tværs af uddannelsesområder og skriver artikler om emnet, bl.a. i dagbladene. Arbejdet fortsætter i 2012, og vi vil blandt andet tage initiativ til møder, seminarer eller lignende hvor det er muligt at indgå i en direkte dialog med nøglepersoner fra sektoren.

Metoder til evaluering af uddannelse og undervisning

Blandt både politikere, forskere og praktikere er der løbende diskussion om med hvilke metoder og med hvilket formål man skal evaluere og undersøge undervisningssektoren. Hvor der tidligere næsten udelukkende har været anvendt kvalitative og procesorienterede tilgange, har der i de seneste år været et stærkt fokus på kvantitative metoder og effekt.

Vi har deltaget aktivt i debatten og iværksat forskellige projekter som ud over et indholdsmæssigt sigte også har haft vægt på metodeudvikling. Vi igangsatte fx i 2010 et projekt om benchmarking som metode til at identificere god praksis. Vi gennemførte ligeledes en afsluttende evaluering af en række udviklingsprojekter på dagtilbudsområdet ved hjælp af programteori. Endelig har vi flere gange anvendt avancerede statistiske analysemetoder til effektmåling.

Vi samler op på erfaringerne som vi selv og andre har gjort med effektmåling og andre metoder. Arbejdet fortsætter i 2012, og vi vil løbende formidle resultater på gåhjemmøder, seminarer og lignende.

Organisation og ledelse

Ledelse fremhæves ofte som et af de vigtigste elementer i bestræbelserne på at skabe et velfungerende uddannelsessystem. Ledelse hænger også sammen med uddannelsesinstitutionernes bestræbelser på at finde gode måder at håndtere de mangesidige krav og udviklingsbehov på som løbende opstår.

Vi har gennemført en del projekter som berører de organisatoriske sider af at skabe gode uddannelser og god undervisning, fx undersøgelsen af særlige ressourcepersoner i folkeskolen. Flere evalueringer har haft direkte fokus på ledelse af uddannelsesinstitutioner, og vi har også gennemført auditeringer og andre evalueringer af arbejdet med at kvalitetssikre undervisning og læring.

I første omgang gennemgår vi vores egne og andres rapporter med henblik på at indhente og formidle viden om anvendelsen af ressourcepersoner som strategi for organisationsudvikling. Arbejdet fortsætter i 2012, og vi vil skriftligt formidle den indsamlede viden og tage initiativ til seminarer eller lignende hvor den indsamlede viden kan formidles aktivt til ledere og fagpersoner fra sektoren.

Med handlingsplanen for 2012 sætter vi desuden følgende nye projekter i gang:

Veje til udvikling af praksis

Lærere og pædagoger kan have behov for ny viden for at udvikle deres praksis. Men det kan være svært at få tid til at opsøge og tilegne sig ny viden i en travl hverdag. Der har i de senere år været stigende fokus på at finde nye veje til at udvikle den pædagogiske praksis i daginstitutioner og skoler, bl.a. for at forbedre resultaterne på en række kerneområder såsom sprog og læsning. Praksis søges blandt andet udviklet via nye organiseringsformer og en tættere sammenhæng mellem forskning og praksis. Men hvor får lærerne den nødvendige viden fra? Og hvad skal der til for at den omsættes til praksis?

Med dette projekt vil vi sætte fokus på tre typer af viden:

- Vidensinput – hvad lærere og pædagoger lader sig inspirere af, hvilken eksisterende referenceramme de holder den nye viden op imod, samt hvilke kilder til viden de benytter sig af.
- Videndeling – hvor, hvornår og under hvilke omstændigheder lærere og pædagoger indgår i faglige dialoger med kolleger, og hvilke typer viden de udveksler.
- Evaluering – de systematiske processer til udforskning af og udvikling af egen praksis.

Undersøgelsens formål er at opnå en forståelse af hvordan disse tre typer af viden hver især og i samspil bidrager til udvikling af praksis. Undersøgelsen belyser hvordan lærere og pædagoger benytter sig af de tre typer af viden, hvordan de tre typer af viden spiller sammen, og hvilke faktorer, herunder ledelsesmæssige og organisatoriske rammer, der har betydning for at viden kan omsættes til udvikling af praksis. Der er tale om en eksplorativ undersøgelse med udgangspunkt i konkrete cases om med hvilke metoder og i hvilke organisatoriske sammenhænge lærere og pædagoger deltager i læreprocesser som har fået konkret betydning for udvikling af deres praksis.

Undersøgelsens resultater kan anvendes af ledere og pædagogiske konsulenter til at udvikle lærende organisationer og optimere formelle udviklingsfora. Desuden vil professionshøjskoler kunne finde inspiration til hvordan ny viden kan indarbejdes i praksis.

Efteruddannelse for lærere og pædagoger

Kompetencekravene til lærere og pædagoger er i stadig forandring. Begge professioner står over for uddannelsespolitiske fordringer som kræver en stadig udvikling af pædagogiske og didaktiske kompetencer: Øget dokumentation, evidensbaserede metoder, tidlig sprogindsats, børn med særlige behov, differentieret undervisning og klasserumsledelse er blot nogle af de indsatsområder der i dag er særligt fokus på. Men i hvilken udstrækning er pædagogerne og lærerne ordentligt klædt på til at løfte de ændrede opgaver i deres daglige praksis, og i hvor høj grad er der behov for en målrettet efteruddannelsesindsats?

Denne evaluering vil belyse hvilke strategier og hvilken praksis kommuner, skoler og daginstitutioner har for efteruddannelse af lærere og pædagoger, samt i hvilket omfang og hvordan efteruddannelsesindsatsen omsættes til konkret praksis (transfer). Centrale spørgsmål i evalueringen bliver derfor hvilke typer efteruddannelse man prioriterer, om den enkeltes kompetenceudvikling er koblet til institutionens/skolens strategi og handleplan, og om der er en organisatorisk parathed til udvikling og implementering af medarbejdernes ny erhvervede kompetencer.

Evalueringen henvender sig især til skole- og institutionsledere og beslutningstagere i kommunerne. Den vil sætte den nuværende efteruddannelsesindsats i relief og komme med anbefalinger til hvordan man kan skærpe det strategiske arbejde med efteruddannelse af lærere og pædagoger.

8 Internationale netværk

Vi følger den internationale udvikling ved at deltage i netværk af organisationer der arbejder med uddannelse, evaluering og kvalitetsudvikling. Derudover deltager vi i en række aktiviteter i samarbejde med nationale og internationale organisationer, og vi prioriterer at have en tæt kontakt til evalueringsinstitutioner i andre lande.

Deltagelsen i netværk har til formål at styrke vores position som nationalt videnscenter for den internationale udvikling på dagtilbuds- og uddannelsesområdet. Desuden giver netværksdeltagelsen os mulighed for at formidle danske forhold og succeser og dermed bidrage til den internationale udvikling på området.

I 2012 vil vi prioritere en aktiv rolle i følgende netværk:

Dagtilbud for børn

International videndeling

På dagtilbudsområdet har vi gennem de seneste tre år haft øget fokus på international videndeling gennem netværk og formidling af vores undersøgelser og evalueringer på internationale konferencer.

I samme periode er der på baggrund af samfundsøkonomiske analyser internationalt set opstået øget opmærksomhed om værdien af dagtilbudsområdet som arena for tidlige indsatser i forhold til at sikre børns udvikling, læring og dannelse som samfundsborgere. Danmarks og de øvrige nordiske landes mangeårige erfaringer med et veludviklet dagtilbudsområde nyder stor international interesse.

På baggrund af det og vores lovmæssige forpligtelse til at indsamle national såvel som international viden om erfaringer med evaluering og kvalitetsudvikling vil vi styrke vores deltagelse i netværksvirksomhed i Norden såvel som i øvrige relevante internationale sammenhænge.

I nordisk sammenhæng er det en fælles udfordring at finde veje til kvalitetssikring af dagtilbud der skaber læring og udvikling hos alle børn, og som baserer sig på det nordiske børnesyn hvor læring og udvikling hos 0-6-årige ses i et trivselsperspektiv. I Norge investeres der intensivt i udvikling af dagtilbudsområdet, og EVA vil gennem netværksdeltagelse i Nordic ECEC-network samt fællesnordisk conferenceplanlægning og -deltagelse sikre at vi bliver ved med at være en del af denne udvikling. Samtidig giver det mulighed for øget koordinering af vores evalueringer og undersøgelser med de øvrige nordiske lande.

I lande uden for Norden er der interesse for den nordiske pædagogik og for vores erfaringer med overhovedet at etablere en børnehavesektor. Flere ikke-nordiske lande har omvendt erfaringer med frivilligsektoren og dokumentation af især uddannelsesområdet, som vi kan høste af.

I 2009 tog vi initiativ til et globalt netværk med fokus på kvalitetssikring og -udvikling i dagtilbud for børn. Formålet med netværket er at udvikle et forum for vidensdeling og gensidig inspiration på tværs af forskellige nationale dagtilbudssystemer. Det globale dagtilbudsnetværk er oprettet som undernetværk til ICSEI (The International Congress for School Effectiveness and Improvement), og i 2012 afholder undernetværket en særlig konference om dagtilbudsområdet i tilknytning til den årlige ICSEI-konference. Vi deltager i denne konference.

Grundskole og ungdomsuddannelse

Nordisk skolenetværk

Vi er medlem af Nordisk skolenetværk, et netværk for nordiske institutioner der gennemfører evalueringer og analyser på skoleområdet. Netværket bliver brugt til tværgående drøftelser af fælles temaer som kvalitetssikring, test og afgangsprøver, deltagelse i internationale undersøgelser, metodeudvikling m.m. Desuden nedsættes der efter behov arbejdsgrupper, ligesom netværket indimellem fungerer som ramme om fælles projekter.

EVA deltager desuden i en række internationale konferencer – ofte med oplæg – i regi af:

- ICSEI (The International Congress for School Effectiveness and Improvement)
- EQAVET (European Quality Assurance in Vocational Education and Training)
- EERA (The European Educational Research Association)
- NORDYRK (Nordiskt yrkespedagogiskt och yrkesdidaktiskt nätverk).

Videregående uddannelse

ENQA

Vi blev i 2011 evalueret af et eksternt ekspertpanel som har vurderet at vi lever op til de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring. Vi har dermed fået bekræftet vores fortsatte fuldgyltige medlemskab af ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education) for de næste fem år. ENQA er en sammenslutning af europæiske evalueringsorganisationer inden for videregående uddannelse og er det væsentligste internationale netværk på det videregående område. Sammenslutningen spiller en central rolle i Bologna-processen. Vi har haft en bestyrelsespost i ENQA frem til september 2011.

Vi deltager i en tværnational arbejdsgruppe i ENQA med fokus på evalueringsorganisationernes interne kvalitetssikring i forlængelse af forventningerne i de europæiske standarder og guidelines for kvalitetssikring. Herunder gennemføres også et benchmarkingprojekt om kompetenceudvikling af evalueringsorganisationers medarbejdere. Vi deltager desuden i ENQA's audit group, et forum for erfaringsudveksling om auditering.

EQAR

Vi blev i 2011 for første gang optaget i det europæiske register over kvalitetssikringsorganisationer, EQAR (European Quality Assurance Register). EQAR er oprettet af en række centrale europæiske aktører inden for videregående uddannelse, herunder ENQA, og på foranledning af de europæiske ministre for videregående uddannelser. Vores optagelse i registeret skete i forlængelse af bekræftelsen af det fortsatte medlemskab af ENQA.

Ved nu at være medlem af både EQAR og ENQA har EVA opnået fuld international anerkendelse som evalueringsinstitut.

ECA

Vi har siden 2007 deltaget i ECA (European Consortium for Accreditation), et netværk for europæiske akkrediteringsinstitutioner inden for videregående uddannelse. Netværket har særlig fokus på vidensdeling og gensidig læring blandt evalueringsorganisationer der arbejder med akkreditering af videregående uddannelser.

Fra 2011 har vi plads i ECA's ledelsesgruppe. Vi deltager i ECA's arbejdsgrupper om henholdsvis brugen af mål for læringsudbytte i akkrediteringer, institutionsevaluering og -akkreditering og Crossroads som er en europæisk database over alle positivt akkrediterede uddannelser. Vi har tidligere deltaget i flere projekter iværksat under ECA.

NOQA

Vi er aktiv deltager i NOQA (Nordic Quality Assurance Network in Higher Education) som er et netværk for nordiske institutioner der arbejder med kvalitetssikring inden for videregående uddannelse. Netværket har som hovedformål at udarbejde et fælles årligt projekt, og resultaterne af

projektet formidles efterfølgende til europæiske kvalitetssikringsorganisationer og uddannelsesinstitutioner.

INQAAHE

Vi er medlem af INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education), en verdensomspændende sammenslutning af institutioner der arbejder med evaluering og kvalitetssikring på det videregående uddannelsesområde. INQAAHE afholder en stor konference hvert andet år og et mindre seminar de øvrige år. Vi deltager i konferencerne.

9 Oversigt over projekter

Oversigt over projekter i 2011-2012

Område og projekt	År
Dagtilbud for børn:	
Betydningen af arbejdet med pædagogiske læreplaner	2011
Sprogvurderingspraksis efter ny lovgivning	2011
Erfaringer med metafortællinger	2011
Erfaringer med ledelsesstrukturer på dagtilbudsområdet efter strukturreformen	2011
Skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet	2011
Årsrapporten <i>Bakspejlet</i> og webartikler	2011
Skandinavisk forskning på dagtilbudsområdet	2012
Årsrapporten <i>Bakspejlet</i> og webartikler	2012
Efaringsopsamling på fortællende dokumentation	2012
Sprogvurderinger af treårige	2012
Inklusion i praksis	2012
Grundskole:	
EVA-dag for alle kommuner	2011
Evaluering af folkeskolens 10. klasse	2011
Undersøgelse af skolens indsatser for inklusion	2011
Undersøgelse af det gode skole-hjem-samarbejde	2011
Hvordan kan specialklasserækker medføre inklusion og synergi?	2012
Lærernes brug af Fælles Mål	2012
Sprogvurderinger og opfølgende indsatser i børnehaveklassen	2012
EVA-dag for alle kommuner	2012
Et magasin for grundskolen	2012
Ungdomsuddannelse:	
Effekter af gymnasiereformen	2011
Ledelse i det almene gymnasium	2011
Erhvervsuddannelsernes hovedforløb	2011
Effekten af skolepraktik i erhvervsuddannelserne	2011
Effekter af gymnasiereformen	2012
Veje og omveje i uddannelsessystemet	2012
Eksamens- og prøveformer på de gymnasiale uddannelser	2012
Undervisningsdifferentiering på erhvervsuddannelserne	2012

Fortsættes næste side ...

Videregående uddannelse:

Undersøgelse af udviklingsbaseret i praksis	2011
Undersøgelse af akkrediteringernes sammenhæng med institutionernes kvalitetsarbejde	2011
Akkrediteringsvurderinger af nye uddannelser og udbud	2011
Akkrediteringsvurderinger af eksisterende uddannelser	2011
Uddannelsesinstitutionernes arbejde med ECTS-point	2012
Virtuelle uddannelsesforløb	2012

Voksen- og efteruddannelse:

Evaluering af VEU-centre	2011
AMU som springbræt til fortsat uddannelse	2011
Lederuddannelsers betydning for ledelsespraksis	2011
Evaluering af voksen- og efteruddannelsescentre (VEU-centre)	2012
AMU for flygtninge og indvandrere – indsats og barrierer for deltagelse	2012
VEU-centre og vækst	2012

Tværgående projekter:

Skoleparathed	2011
Udfordringer til alle	2011
Fastholdelse og frafald	2011
Metoder til evaluering af uddannelse og undervisning	2011
Organisation, ledelse og videndeling i pædagogiske institutioner	2011
Udfordringer til alle	2012
Fastholdelse og frafald	2012
Metoder til evaluering af uddannelse og undervisning	2012
Organisation og ledelse	2012
Veje til udvikling af praksis	2012
Efteruddannelse for lærere og pædagoger	2012